

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นสื่อที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ในการถ่ายทอดความคิดของคนหนึ่งไปยังคนอื่นคนหนึ่ง แต่การที่จะถ่ายทอดความคิดของตนเองหรือรับทราบความคิดของบุคคลอื่นได้นั้น แม้แต่ในภาษาเดียวกัน ผู้ใช้ภาษาจำเป็นจะต้องมีความสามารถหลายด้าน นอกจากความสามารถด้านกฎเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์อันประกอบด้วยเสียง ศัพท์โครงสร้าง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถรับและส่งข้อมูลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามความประสงค์ของตนแล้ว ผู้ใช้ภาษายังจำเป็นจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสังคม เพื่อช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างราบรื่น ยิ่งเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรมซึ่งมีความหลากหลายอันเป็นผลมาจากความแตกต่างของภาษา และความแตกต่างของภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละชาติด้วยแล้ว ความแตกต่างนี้จะมีผลกระทบต่อการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจทำให้เกิดการตีความหมายในการสื่อสารผิดพลาดหรือเข้าใจความหมายในการสื่อสารคลาดเคลื่อนได้ง่าย จะเห็นได้ว่านอกจากความรู้ทางภาษาแล้ว ความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มากับภาษามีความสำคัญต่อการใช้ภาษาอย่างมาก ผู้ใช้ภาษาทุกคนจึงจำเป็นต้องตระหนักและเข้าใจความแตกต่างเหล่านี้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างราบรื่น

ไบรอัน พาลทริจ (Brian Paltridge, 1991:28) ได้กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาในการสื่อสารระหว่างคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรมว่า เนื่องจากคู่สนทนาจากประเทศที่ใช้ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์กันจะมีการใช้บรรทัดฐานและสมมติฐานทางวัฒนธรรมมากกว่าหนึ่งจำพวก ปัญหาของการสื่อสารจึงมักเกิดขึ้นเพราะการใช้บรรทัดฐานและสมมติฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นถึงแม้เราจะสามารถใช้

ภาษาได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ก็อาจใช้ได้อย่างไม่เหมาะสมในสังคมที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนต่างวัฒนธรรมจึงต้องมีการเรียนการสอนด้านภาษาศาสตร์ และการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสังคมด้วย เพื่อให้การสื่อสารมีความผิดพลาดน้อยที่สุด

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาที่เรียนนั้นไปใช้ในการสื่อสารได้ คือมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งเคล เอช ไฮม์ส์ (Dell H. Hymes, 1975: 286-287) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารว่าหมายถึงความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา และความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งหมายถึงความรู้เรื่องกฎเกณฑ์การใช้ภาษาให้เหมาะสม

ไมเคิล คาเนล (Michael Canale, 1984: 112) ได้แบ่งความสามารถในการสื่อสารออกเป็น 4 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของซานดรา เจ ซาวิญญอน (Sandra J. Savignon, 1983: 35-43) ดังนี้

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา (Grammatical competence) หมายถึงความสามารถด้านระบบเสียง คำศัพท์ ระบบคำ โครงสร้าง
2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึงความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมในบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน
3. ความสามารถด้านการสัมพันธ์ความ (Discourse competence) หมายถึงความสามารถในการตีความถ้อยคำที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อให้เข้าใจความหมายโดยรวม
4. ความสามารถด้านกลวิธีที่ใช้ในการสื่อสาร (Strategic competence) หมายถึงความสามารถในการใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล

ยังมีผู้แบ่งประเภทของความสามารถในการสื่อสารแตกต่างออกไปอีกดังนี้คือ ไลล์ เอฟ บาคแมน และเอเดรียน เอส พาลเมอร์ (Lyle F. Bachman and Adrain S. Palmer, 1982: 450) แบ่งความสามารถในการสื่อสารออกเป็นสามประการโดยไม่ได้

กล่าวถึงความสามารถด้านกลวิธีที่ใช้ในการสื่อสาร (Strategic competence) แต่ได้กล่าวถึงความสามารถด้านการใช้ภาษา (Pragmatic competence) ความสามารถในการสื่อสารทั้ง 3 ประการนี้ได้แก่

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา (Grammatical competence) ประกอบด้วยความสามารถด้านระบบคำ และความสามารถด้านระบบโครงสร้าง
2. ความสามารถด้านการใช้ภาษา (Pragmatic competence) ประกอบด้วยความสามารถด้านคำศัพท์ ความสามารถด้านการผูกพันรูปเรื่อง (Cohesion) และความสามารถด้านการจัดระบบทางภาษา (Organization)
3. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic competence) ประกอบด้วยความสามารถในการจำแนกทำเนียบภาษา (Register) ความสามารถด้านความเป็นเจ้าของภาษา (Nativity) และความสามารถในการใช้ภาษาที่สื่อความหมายโดยนัย (Nonliteral language)

จะเห็นได้ว่าความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ องค์ประกอบหนึ่งของความสามารถในการสื่อสาร เมื่อจุดมุ่งหมายหลักของการเรียนการสอนภาษามุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนภาษาจึงควรให้ความสำคัญกับความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมด้วย

ในสภาพความเป็นจริงแล้ว ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมยังไม่มีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนเท่าที่ควรดังที่ โฮวาร์ด ลี นอสแตรนด์ (Howard Lee Nostrand, 1966: 43 cited in Robert C. Lafayette, 1978: 82) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมเป็นจุดอ่อนที่สุดของการเรียนการสอนภาษา นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความสามารถในการใช้และเข้าใจภาษาในการสื่อสารทั้งที่เรียนภาษามาเป็นเวลานาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการคัดลอกความสามารถในการใช้ภาษาด้านภาษาศาสตร์สังคม

จากการศึกษาจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 และหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 พบว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และดังที่ทราบแล้วว่าความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งเป็นตัวแปรที่ทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้รับการศึกษาตามหลักสูตรภาษาอังกฤษมาถึงระดับขั้นสูงสุดของหลักสูตร จะมีความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมมากน้อยเพียงไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับ หัวข้อในการปฏิสัมพันธ์ ลีลาทางภาษาในการสื่อสาร และหน้าที่ของภาษาในการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ
2. ตัวแปรที่ต้องการศึกษาคือ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคม
3. การวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้คำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆที่อาจเกี่ยวข้องกับประชากร เช่น เพศ วิถี ระดับสติปัญญา ลักษณะการเรียนเฉพาะตัว วิธีสอนของครู และสภาพแวดล้อมอื่นๆ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคมหมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมกับองค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคมซึ่งประกอบด้วย

1.1. หัวข้อในการปฏิสัมพันธ์ แบ่งออกเป็น การสนทนาในชีวิตประจำวัน ค่านิยมของสังคมและครอบครัว ประเพณีและการเฉลิมฉลอง อาหารและเครื่องนุ่งห่ม การใช้เวลาว่าง และการสื่อสารโดยไม่ใช่คำพูด

1.2. ลีลาทางภาษาในการสื่อสาร แบ่งออกเป็น แบบสถาบัน แบบทางการ แบบปรึกษาหารือ แบบกันเอง และแบบสนิทสนม

1.3. หน้าที่ทางภาษาในการสื่อสาร แบ่งออกเป็น หน้าที่ทางภาษาหลัก รูปแบบทางสังคม และการสร้างสรรค์การติดต่อสื่อสาร

ความสามารถนี้ได้มาจากคะแนนในการทำแบบสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อ เน้นความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม

2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม ของนักเรียน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ บรรลุผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

3. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษต่อไป